

Deze Info markeert een nieuwe fase in het bestaan van het VBV. Bob Steinmetz die zoveel jaren de Info onder zijn bekwame leiding voor zijn rekening nam is - zoals uit de vorige uitgave duidelijk werd - gestopt met zijn activiteiten voor het VBV. Wij zullen het nu zonder zijn professionele hulp moeten stellen. Het bestuur zal u naar beste kunnen regelmatig per Nieuwsbrief op de hoogte stellen van hetgeen er gebeurt en de moeite van een uitgave rechtvaardigt.

Voorzittersmemo Contacten, activiteiten en andere wetenswaardigheden

Indische Groep

Naar aanleiding van een gesprek dat het VBV-bestuur had met mevrouw Ferdinandus van de stichting Pelita over de Indische tegoeden, hadden wij een onderhoud met de voorzitter van BEGO om ons te beraden hoe wij ons ook voor de Indische groep op dezelfde wijze als voor de joodse groep dienstbaar konden maken. Er is nog niets concreets uit gekomen maar er is afgesproken om die gesprekken voort te zetten.

Joodse tegoeden

Sinds de vorige Info is het duidelijk geworden dat de Vaste Kamercommissie van Financiën akkoord is gegaan met de criteria voor verdeling van de Joodse Tegoeden zoals die door het CJO waren voorgesteld.

Er waren volgens de minister en de Vaste Kamercommissie geen belemmeringen meer nadat de rechter had beslist - in een kortgeding dat acht opposanten tegen de overheid hadden aangespannen - om de argumenten van deze dissidenten luchthartig van tafel te vegen.

Erg vrolijk word ik niet bij de gedachte dat er zo licht wordt geoordeeld

over een zaak die voor zeer vele overlevenden van groot rationeel en emotioneel belang is. Ik ben er van overtuigd dat over enkele jaren historici zullen aangeven hoezeer bij deze restitutie de geschiedenis geweld werd aangedaan.

Regeringsstandpunt

Op de 28ste september werd vergaderd. De vraag van enige kamerleden of de minister al bekend was met de uitkomst van het - voor dit doel vervaardigde - demografisch onderzoek, werd ontkennend beantwoord. De minister had de gegevens nog niet gezien, maar was er van overtuigd dat 'het wel goed zat'. Op deze losmazige informatie van de minister is ook de Vaste Kamercommissie tot het oordeel gekomen dat 'het wel goed zat', en ging mee met de voorstellen.

Het wekte echter bevreemding dat de definitieve versie van het onderzoeksrapport al op 21 september gereed was en dat dit tot stand was gekomen mede onder begeleiding en het toezien oog van het Ministerie van Financiën. Waarom de minister op de 28ste niet op de hoogte was blijft vooralsnog een raadsel.

De restitutie

Voor velen van u is het van belang om zo spoedig mogelijk uitbetaald te krijgen, voor dat het te laat is en geen der overlevenden nog enig plezier kan hebben van de gelden. Ik deel die mening.

Daarom juist zou het het CJO ook oprecht sieren indien zij dit jaar nog zouden beginnen met uitbetalen, ook al bestaat de mogelijkheid dat de Eerste Kamer nog nuances zal willen aanbrengen voor wat de overheidsgelden betreft.

In ieder geval kan het CJO beginnen met de restitutie van de gelden van de banken, de AEX en de verzekeringen. Men zou al kunnen starten met een eerste betaling aan de 9.749 nog in leven zijnde directe rechthebbenden. Over deze categorie bestaat immers geen enkel misverstand. Die categorieën waar dan nog controverses over bestaan zouden, net als de generatie van plaatsvervangers, kunnen wachten omdat daar de leeftijd niet zo'n dringende tijdsfactor is.

Kort geding

Mogelijk ten overvloede wil ik vermelden dat medebestuurslid Bert de Leeuw en ik behoorden tot de acht eerder genoemde opposanten. Het mogelijke verwijt dat wij op persoonlijke titel nooit aan het kortgeding hadden mogen meedoen is onzinnig. Het kortgeding was geheel in de lijn van de extra algemene ledenvergadering van 5 juli jl. Aangezien het kortgeding door derden werd geïnitieerd tijdens de zomervakantie en het bestuur niet voltallig bijeen kon komen, hebben wij gemeend te moeten handelen in de geest van die ledenvergadering. Wij waren als zodanig consequent en solidair met u en andere opposanten.

Kritiek en criteria

Inmiddels blijkt dat ook het Platform Israël zich schaart achter ideeën van de opposanten en het V.B.V. en dat afgevaardigden van hen ook bezig zijn om de criteria, op die punten waar deze zich op gespannen voet verhouden tot de historische juistheid, gewijzigd te krijgen. Door de situatie rondom de tegoeden kregen wij meer dan 100 nieuwe leden waar tegenover staat dat 15 leden hun lidmaatschap hebben opgezegd. Alles bij elkaar een niet mis te verstane aanwijzing.

Recente ontwikkeling en laatste nieuws

Bij het ter perse gaan van deze Info bleek er grote verwarring te zijn ontstaan over een hoger beroep in het geding tegen de Staat. Geen van de opposanten heeft dit echter laten aantekenen; kennelijk heeft het advocatenkantoor dit als een soort automatisme wel laten doen.

Opheldering daarover kan in de komende uren of dagen worden verwacht, waarna kan worden bezien of in het licht van een reeks nieuwe feiten (NIDI-rapport - opstelling Platform Israël) het beroep zal worden doorgezet of zal worden ingetrokken.

Problematiek koerswisseling voor Israëliische en Amerikaanse WUV-ers

Het bestuur van het VBV heeft in het verleden samen met AYALA zowel als met het Committee of Former Dutch Holocaust Survivors de problematiek aangekaart bij de PUR aangaande het feit dat de gulden aan de euro is gekoppeld. In Israël bedraagt die teruggang in afgelopen jaren zo'n 30%. Men hoeft geen econoom te zijn om daaruit te kunnen aflezen dat er velen zijn die door het minimum heen zakken. Omdat de WUV een waardevast inkomen zou moeten garanderen heeft de PUR een verzoek tot aanpassing ingediend bij de minister (zie memo onderaan deze pagina).

Tweede generatie

Na het sluiten van de wetten voor de tweede generatie is er bij het bestuur altijd het gevoel gebleven dat men een grote onrechtvaardigheid heeft laten gebeuren. Het is een beslissing geweest van de toenmalige bewindvoerders waar niet of wel licht is nagedacht over de problematiek van juist deze groep. Tijdens het Symposium op 8 oktober 1998 dat 'solidariteit met de vervolgd' als onderwerp had, heb ik als panellid deze problematiek ter tafel gebracht. Het was toen duidelijk dat de tijd nog niet rijp was om dit weer terug te brengen in de schoot

van de WUV. Daarvoor was geen politieke meerderheid te vinden.

Wij zijn dit echter altijd blijven zien als incorrect. Juist gezien de voortschrijdende wetenschappelijke kennis is het niet echt meer hard te maken dat deze categorie ongedifferentieerd wordt uitgesloten.

Dom

Tijdens de bijeenkomst van het Verenigd Verzet 40-45 sprak Joop Worrell (voorzitter van ICODO) dan ook woorden die velen van ons uit het hart zijn gegrepen. Hij vertelde dat men 'dom, dom, dom' was geweest om deze groep uit te sluiten. Wij zijn dat uiteraard geheel met hem eens en wij hebben dan ook voor de volgende vergadering van het overlegorgaan van het Centrum 40-45 - waarin ook het VBV is vertegenwoordigd - het onderwerp laten agenderen om te komen tot een gezamenlijk standpunt om dit opnieuw voor te leggen bij politiek Den Haag.

Het zal u duidelijk zijn dat het bestuur op alle fronten actief blijft en de voor ons van belang zijnde zaken nauwlettend in de gaten houdt.

Tot de volgende Nieuwsbrief

Floris Neter-Polak

Memo van de PUR inzake waardedaling euro

Als gevolg van de forse waardedaling van de euro ten opzichte van enkele andere valuta ontvangen Wuv-clënten in de desbetreffende niet-euro landen een lager bedrag in plaatselijke valuta voor hun Wuv-uitkering, die in guldens wordt berekend. De problematiek speelt onder andere in landen met een groot aantal Wuv-clënten, zoals de Verenigde Staten, Israël en Canada. De Pensioen- en Uitkeringsraad heeft inmiddels veel reacties gehad van cliënten, die klagen over de effecten van de koersontwikkeling op hun Wuv-uitkering. Die effecten van de dalende euro-koers voor de uitkeringen zijn tweeledig:

1. De korting van neveninkomsten, die in plaatselijke valuta worden genoten en worden omgerekend in guldens/euro,s, worden hoger;
  2. De uiteindelijk te betalen uitkering wordt in plaatselijke valuta lager.
- De Pensioen- en Uitkeringsraad heeft inmiddels na overleg met het ministerie van VWS besloten om voor de omrekening van neveninkomsten te gaan werken met een

gemiddelde koers over de afgelopen vijf jaar in plaats van de gemiddelde koers over het desbetreffende jaar. Dat zal over het algemeen de stijging van de korting van neveninkomsten als gevolg van de koersontwikkeling van de euro ongedaan maken. Voor wat betreft de verlaging van de uiteindelijk te betalen uitkering als gevolg van de omrekening naar plaatselijke valuta heeft de Raad de

problematiek onder de aandacht gebracht van de minister van VWS. De Raad heeft de minister in overweging gegeven om te kijken naar mogelijkheden voor het (deels) compenseren van dit effect. De Raad is bereid om in afwachting van eventuele nadere maatregelen van de minister in acute noodgevallen na financieel onderzoek tijdelijk bijstand aan deze cliënten te geven.

Wat hebben wij bereikt en wat is er veranderd in de Wuv ?

Het schijnt gewoon te zijn als men wat ouder wordt, alsook wanneer het einde van een jaar nadert, terug te blikken.

Was het niet Simon Carmiggelt die zei dat men oud begint te worden als men overlijdensadvertenties gaat lezen? Ook in mijn geval lijkt dat te kloppen. Ook ik lees die advertenties. Maar versleten ben ik nog niet.

Deel uitmakend van het bestuur van het VBV houd ik mij vooral bezig met de WUV. Tevens ben ik lid van de Cliëntenraad van de PUR en of u het gelooft of niet die Cliëntenraad doet wel degelijk goed werk. Zo heeft u wellicht opgemerkt dat de brieven aan u in een grotere letter zijn gedrukt en nu makkelijker door ouderen zijn te lezen. Bovendien zijn de brieven in een vriendelijker stijl geschreven al moet de PUR altijd rekening houden met een bepaalde wettelijke tekst. Zo zijn er nog een paar verbeteringen aangebracht door toedoen van de Cliëntenraad. Wat mij vooral interesseerde was de vraag wat het VBV heeft bereikt in de ruim 16 jaar van zijn bestaan. Laat ik een opsomming geven.

Gelijke berechting

In 1984 werd ook door de PUR de wet betreffende de gelijke behandeling van mannen en vrouwen ingevoerd. Vanaf dat moment werd, in het geval dat zowel man als vrouw een WUV-uitkering genoten, bij beiden een dubbele korting toegepast. Bij de man werd de WUV-uitkering gekort met zijn eigen AOW en de

door zijn vrouw ontvangen AOW. Maar ook bij de vrouw werd de WUV-uitkering gekort met haar AOW en de door haar man ontvangen AOW.

Met andere woorden: 4 x korten van 2 x ontvangen AOW. Hetzelfde gold voor de vermogensaftrek: bij beiden werd 6% gekort, dus ook het dubbele. De Centrale Raad van Beroep

heeft op 23 oktober 1992 de advocaten (die deze zaken namens 13 vrouwen voerden) in het gelijk gesteld. Alle betrokkenen, en niet alleen deze 13 vrouwen dus - hebben de ten onrechte gekorte bedragen teruggestort gekregen.

NMIK en uitkering

In de periodieke uitkering die men ontvangt is 5% bedoeld als vergoeding voor Niet Meetbare Invaliditeits Kosten en uit hoofde daarvan dus eigenlijk niet belastbaar. Toch heeft de PUR altijd belasting ingehouden over de gehele periodieke uitkering. Pas per 1 januari 1998 heeft men dat hersteld, zij het niet met terugwerkende kracht. Men kreeg dus netto meer in handen dan voordien. Tevens is dit van belang voor zaken zoals huursubsidie.

Ziektekosten

Per 1 januari 2001 wordt de toeslag voor de premie ziektekosten - indien men daarvoor in aanmerking komt - ook vergoed voor personen boven de 65 jaar.

Vermogenskorting

De korting wegens inkomsten uit vermogen is verlaagd van 6% naar 5% en nu naar 4,5%. De minister zal het percentage elk jaar opnieuw aanpassen.

Vereveningsbijdrage

De z.g. vereveningsbijdrage zal per 1 januari 2001 niet meer worden geheven van personen ouder dan 65 jaar.

Korting AOW

De korting AOW zoals deze momenteel geldt, wordt per 1 januari 2001 ook veranderd. Helaas niet zoals wij het graag zouden zien. Wij hebben het geding bij de Centrale

lees verder op pagina 4

**Magen David Adom
Voor medische hulp in Israel**

giro 36 49 483 bank 33 62 54 067
Stichting Magen David Adom Nederland
Postbus 34, 3155 ZG Maasland

STICHTING ICODO

Informatie- en Coördinatieorgaan Dienstverlening Oorlogsgetroffenen

Maliebaan 83, 3581 CG Utrecht, Telefoon (030) 23 43 436
Bezoek is - na telefonische afspraak - iedere dag mogelijk

Evaluatie speerpunten 16 jaar VBV

Vervolg pagina 3

Raad van Beroep verloren, ondanks een zeer uitgebreid en goed pleidooi van onze advocaat mr. Israëls. Wel wordt per 1 januari a.s. een gunstiger regeling getroffen zoals ook al was te lezen in onze Info nr. 48 en 51. Om het eenvoudig te houden wil ik niet ingaan op uitzonderlijke gevallen maar op de meest voorkomende:

De AOW van de partner wordt nog steeds op de uitkering van de WUV-uitkeringsgerechtigde gekort maar de toeslag wordt verhoogd van 20% naar 30% zodat er uiteindelijk 70% wordt gekort. Dit betekent een verbetering van f 215,- per maand.

Wanneer man en vrouw beiden een periodieke uitkering hebben wordt in plaats van het fictieve bedrag voor ongehuwden thans de effectief ontvangen AOW gekort; bij de man noch de vrouw wordt een toeslag gegeven. Dit alles levert een voordeel op van f 134,- per persoon dus f 268,- per gezin per maand.

Bovengenoemde bedragen zijn alleen bij een volledige AOW.

Inkomsten uit arbeid boven de 65 jaar

Wanneer men na het bereiken van de leeftijd van 65 jaar doorgaat met werken wordt er geen korting meer toegepast. De regel dat 20% van de grondslag vrij is zal dan overbodig zijn. Ook deze maatregel is eerst per 1 januari 2001 van kracht.

Voorzieningen

Voor personen van 70 jaar en ouder komt eveneens per 1 januari 2001 de eis van causale klachten bij vaak voorkomende voorzieningen - zoals huishoudelijke hulp, extra vakantie en sociaal vervoer - te vervallen. Hoewel er geen causale klachten meer vereist zijn moeten er wel klachten zijn die een dergelijke voorziening noodzakelijk maken.

lees verder op pagina 8

Het VBV lag niet zomaar dwars

Elma Verhey en Tino Wallaart schreven dit artikel in Vrij Nederland van 7 oktober jl. en openden daarmee een discussie. Voor sommigen vervelend, maar voor een zuivere geschiedschrijving maar al te noodzakelijk. Hieronder volgt de integrale tekst:

De rekenfout van de joodse notabelen

De Kamer keurde onlangs de verdeling van de joodse herstelbetalingen goed - zonder precies te weten bij wie het geld terecht zou komen. Liever een paar uitkeringen te veel dan een-tje te weinig, redeneerden de parlementariërs. Nu blijkt uit een demografisch onderzoek dat meer dan de helft van het geld naar niet-slachtoffers gaat. Dat rapport werd de Kamer gemakshalve even onthouden.

Donderdagmiddag, 28 september. In de Groen van Prinstererzaal van het Binnenhof in Den Haag vergaderen de fractiespecialisten en de ministers Zalm en Borst over kamerstuk 2740, nummer één: Oprichting Stichting Maror-gelden Overheid. Gelukkig licht Zalm de nogal duister klinkende naamgeving toe. Maror betekent in het Ivriet: mierikswortel, 'scherp en bitter', en is hét symbool voor het oudtestamentisch lijden van de joodse slaven in Egypte. Maar het blijkt ook - en dat komt goed uit - de afkorting van Morele Aansprakelijkheid Roof en Rechtsherstel. De kamerbehandeling moet, aan de vooravond van Rosj Hasjana (het joodse nieuwjaar), het bevrijdende sluitstuk worden van de al maanden slepende discussie over de verdeling van de joodse oorlogstegoeden. De architecten van Maror, de kopstukken van de in het Centraal Joods Overleg (CJO) verenigde joodse organisaties, zijn dan ook ruimschoots vertegenwoordigd op de publieke tribune. Ondanks de ernst van het onderwerp zitten ze er ontspannen bij. Ze wisselen grappige onderonsjes uit met een jolige Zalm ('Leg ik het zo goed uit, mijnheer Naftaniel?' 'Jazeker, u heeft het heel goed begrepen, mijnheer Zalm') en geven knipoogjes naar bevriende

Kamerleden en ambtenaren. Een handjevol joodse dissidenten, onder leiding van Flory Neter-Polak, is minder uitgelaten. Alles hebben ze geprobeerd om de Maror-regels te dwarsbomen. Maandenlang bestookte de dissidente groep de Kamer, ministers en pers met stukken waaruit moest blijken dat het verdelingsvoorstel een gotspe was. Waarom zouden gemengd gehuwde joden, die niet of nauwelijks door de bezetter zijn vervolgd, evenveel recht hebben op geld als iemand die Auschwitz heeft overleefd? Ze hebben zelfs, tevergeefs, een kort geding tegen de staat aangespannen. En nog steeds hopen ze, gewapend met paperassen, demografische cijfers en geschiedkundig archiefmateriaal, de Kamer te weerhouden van deze, in hun ogen historische blunder. Maar dat valt tegen. De perstrubne is leeg en de kamerleden zijn allang blij dat er een werkbaar voorstel ligt. Een voor een putten de geachte afgevaardigden zich uit in dankwoorden en complimenten aan de regering en het CJO. Met bedroefd gezicht spreken ze hun teleurstelling uit over de twisten binnen de eigen gelederen. CDA-kamerlid De Haan roept zelfs op tot grote verzoendag. 'Wees wijs, mensen,' zegt hij stichtelijk, terwijl hij over de rand van zijn bril prangend

De rekenfout van de joodse notabelen

het publiek aankijkt, 'begrááf die strijdbijl.' GroenLinkser Vendrik richt een ethisch appel tot de dissidenten: 'Liever één persoon ten onrechte een uitkering geven, dan ten onrechte aan iemand een uitkering onthouden.' En hij spreekt mede namens zijn (zelf joodse) fractiegenote Corrie Hermann, zegt Vendrik in een poging zijn steun aan Maror tegenover de dissidenten te verdedigen. Zijn collega's knikken instemmend. Dat iedere onterechte uitkering ten koste gaat van het bedrag dat de echte slachtoffers ontvangen, nemen de kamerleden voor lief. Die paar mensen op een te verdelen bedrag van ruim 750 miljoen gulden? Regels zijn nu eenmaal nooit waterdicht.

De kamerleden hadden wellicht anders geredeneerd als zij tijdig kennis hadden genomen van het rapport 'Schatting individuele verdeling joodse tegoeden,' dat het Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut (Nidi) schreef. In opdracht van het Centraal Joods Overleg becijferden de onderzoekers de afgelopen maanden hoeveel rechthebbenden er volgens de Maror-criteria zijn. Met die getallen moet de hoogte van het individueel uit te keren bedrag (portie) worden bepaald. Het maakt nogal uit of er nu veertig- of dertigduizend claims moeten worden verwacht. Pas als daar duidelijkheid over bestaat, kan Maror tot betaling overgaan. In

drieënveertig pagina's beschrijft het Nidi-rapport tot op de persoon nauwkeurig hoe de joodse gemeenschap zich sinds mei 1940 heeft ontwikkeld. Maar de crux van het rapport staat in tabel zes. Daar staat hoe de Maror-criteria zullen uitpakken. In totaal moet er rekening worden gehouden met naar schatting 28.640 claims: 13.681 daarvan zijn van 'voljoden', 2289 vallen te verwachten van gemengd gehuwde joden en de overige aanvragen, 12.670, komen van 'halfjoden'. En dat laatste getal is verrassend groot. Zelfs de dissidenten - die hun pijlen vooral op de gemengd gehuwden richtten - hebben de omvang van de groep halfjoden volledig onderschat. De onderzoekers van het Nidi kijken er kennelijk ook nogal van op. 'Circa 45 procent van de porties komt voor rekening van de "halfjoden",' houden ze op pagina 29 de vluchtige lezer van het rapport bij de les. En dat is nogal ontluisterend voor een regeling die herstelbetaling van joodse oorlogsslachtoffers beoogt. Want dezelfde onderzoekers hadden op pagina 11 van hun rapport nog gemeld dat 'halfjoden niet systematisch werden gedeporteerd'. Terwijl de helft van het geld naar deze groep (gemengd gehuwden plus halfjoden) dreigt te gaan. Het Nidi-rapport, althans de 'definitieve versie' ervan, dateert van 21 september, een volle week vóór de kamerbehandeling. Maar het zit niet bij de stukken die

kamerleden hebben ontvangen. Die geven, tijdens het debat van 28 september, hun goedkeuring aan Maror zonder een flard van het rapport te hebben gezien. De ingewijden weten ondertussen beter. Al veinzen ze het rapport niet te kennen. Voormalig CJO-woordvoerder Ronny Naftaniel zegt na afloop van het debat dat er 'een concept ligt dat de komende dagen nog nader moet worden vastgesteld'. Minister Borst bezweert in de wandelgangen niet precies te weten hoe het zit: 'Ik geloof dat die cijfers er inmiddels zijn. Sinds vanochtend, zo heb ik gehoord. Vraag maar aan Zalm.' Maar collega Zalm houdt de boot af: 'De Nidi-cijfers? Daar is nog niets van bekend.' Dat lijkt een leugentje om bestwil. In het voorwoord van het Nidi-rapport staat dat Zalms ambtenaar van Financiën Jef Duterloo als lid van de 'bestuurlijke begeleidingscommissie' een 'toeziende blik' op de verrichtingen van de Nidi-onderzoekers heeft gehouden. Maar juist daarom was het wellicht verstandig de Kamer nog even onkundig te houden van de Nidi-cijfers. Het lijkt erop dat de minister en of zijn ambtenaren de Kamer bewust onkundig hebben gehouden van de nieuwe cijfers. Publicatie van die getallen had de consensus in het parlement (en met name Vendriks kamerbreed gesteunde argument van 'liever een te veel dan een te weinig') op zijn minst op de proef gesteld. Het gevolg is nu dat slechts een derde van de individuele herstelbetalingen bij de 9947 nog levende, voljoodse oorlogsslachtoffers terecht komt.

Hoewel het CJO er ook omheen draaide in de wandelgangen na het kamerdebat, idereen is behoorlijk geschrokken van de Nidi-cijfers. Vier experts van het Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie hebben de aantallen nog eens nagerekend, maar niemand twijfelt aan de juistheid ervan. Avraham Roet, voorzitter van het Platform Israël (de koepel van Nederlands-joodse organisaties in Israël), zegt dat geen van de joodse bestuurders had gerekend op zo'n omvangrijke groep halfjoden. 'Ik geef

ABN • AMRO De bank

Sarphatistraat 47-55 Amsterdam

hijman

SCHOONMAAKARTIKELEN

AFHAALCENTRA
De Flinesstraat 26
Amsterdam
tel: 020-665 95 01
(naast de MAKRO)

Hijman Krimpen b.v.
Van Polanenweg 6
tel: 0180 - 51 05 72
Krimpen a/d IJssel

De rekenfout van de joodse notabelen

het ruiterlijk toe: ikzelf ook niet. We hebben die categorie vooraf stomweg fout geschat. Maar nu de verdelingscriteria eenmaal zijn vastgesteld, kunnen we daar niet meer vanaf. Het geeft geen pas de normen te veranderen nu de cijfers slecht uitpakken.' Maandagavond bracht Roet het World Jewish Congress (de Amerikaanse lobbygroep die de Nederlandse joden bijstond in hun onderhandelingen) enigszins besmuikt van de rekensom op de hoogte. Roet: 'Ze waren not amused, maar erkenden wel dat we de normen nu niet meer moeten gaan veranderen.' En dat is ook het resultaat van het telefonische crisisberaad dat de joodse organisaties maandagochtend, 2 oktober, hebben gehouden. Toch is er veel te zeggen voor een aanpassing van Maror. Het Nidi-rapport spreekt boekdelen over wie nu eigenlijk vervolgd en beroofd zijn. In 1941, voordat de Endlösung op gang kwam, telde Nederland ruim 160.000 joden. Van hen was slechts een fractie (15.000) halfjood. Van de voljoden waren er 9000 gehuwd met een niet-jood. De jodenvervolgning trof vooral de voljoodse groep. Volgens het Nidi waren er in mei 1945 nog slechts 26.607 van hen in leven. De omvang van de groep halfjoden en gemengd gehuwden daarentegen bleek na de bevrijding nauwelijks afgenomen. De onderzoekers van het Nidi schatten dat de nazi's 350 halfjoden en 500 gemengd gehuwden hebben gedeporteerd en vermoord. Maar niet alleen de moord op mensen uit deze categorieën is verhoudingsgewijs beperkt gebleven. Ze vielen ook buiten de roofregels van de nazi's. Historicus Gerard Aalders beschrijft in Roof. De ontvreemding van joods bezit tijdens de Tweede Wereldoorlog zelfs hoe pünktlich de nazi's de letter van hun eigen roofregels hanteerden. 'Als er "vergissingen" waren gemaakt - bij gemengde huwelijken kwam dat herhaaldelijk voor - kreeg de ten onrechte als "inleveringsplichtig" aangeduide zijn bezittingen terug.' Halfjoden (twee joodse grootouders van vaders- of moederskant), schrijft Aalders, liepen alleen risico als ze met een voljood in het huwelijk waren getreden

of tot een joods kerkgenootschap behoorden. Dat waren er kennelijk niet veel, gezien het betrekkelijk lage aantal slachtoffers in die groep: 350. Het klinkt wrang, maar meestal waren dat onderduikers, schrijven de Nidi-onderzoekers. Ze hielden zich schuil uit angst dat de nazi's hun groep alsnog deportatiefähig zouden verklaren. En betrapte onderduikers werden nu eenmaal in de regel gedeporteerd. 'Bij gemengd gehuwden of halfjoden is nooit een Puls-wagen komen voorrijden,' zegt historicus Isaac Lipschits. Hij verwijst naar de trucks van het Amsterdamse verhuisbedrijf Puls dat in de oorlogsjaren een goedbelegde boterham verdiende aan het transport van geroofde joodse huisraad. 'Die wagen verscheen alleen bij joden die waren gedeporteerd.' Ook de bankrekeningen van de halfjoden en gemengd gehuwden werden in principe niet opgeheven, zegt Lipschits. En kunstwerken en aandelen hoefden ook niet worden ingeleverd. Lipschits, zelf ook verbaasd over de demografische cijfers, denkt dat het CJO, als opsteller van de Maror-regels, toch wel 'een probleem' heeft. 'Ik misgun niemand iets. Maar als je blijft volhouden dat het om herstelbetalingen gaat, hebben de half-joden en gemengd gehuwden daar in beginsel geen recht op.' Lipschits heeft een punt. Vanaf het begin bestaat er een Babylonische spraakverwarring over de joodse tegoeden. Gaat het nou om echt rechtsherstel of om smartengeld? 'Rechtsherstel,' heeft het CJO keer op keer benadrukt in de onderhandelingen met de kapitaalcrachtige beklagden (banken, verzekeraars en overheid). Maar bij de verdeling van de pot wordt er een stuk rekkelijker met dat begrip omgegaan. Dat blijkt pas echt nu bekend is hoe de Maror-verdeling uitpakt. Misschien is de schizofrene definitie die Zalm namens de regering gaf bij nader inzien het meest toepasselijk. Tijdens het kamerdebat zei hij dat er geen sprake was van 'individueel rechtsherstel, maar van een globale correctie op het rechtsherstel dat na de oorlog wat krenterig verliep'.

Het CJO heeft de Nidi-cijfers maandag, na telefonisch spoedberaad, alsnog gepubliceerd. Zij het met een verzachtend begeleidend schrijven, waarin toch vooral benadrukt wordt dat 'zestig procent van de uitkeringen zal gaan naar personen die de Tweede Wereldoorlog hebben meegemaakt'. Voor het gemak wordt het onderscheid tussen vervolgd en niet-vervolgd maar even buiten beschouwing gelaten. Flory Neter-Polak, aanvoester van de joodse dissidenten, heeft het rapport inmiddels bestudeerd. Ze voelt zich bedrogen. 'Er is altijd gezegd dat de toekenning aan halfjoden en gemengd gehuwden niet veel uit zou maken. "Maak je niet druk," hield het CJO ons voor, "het gaat om hooguit tien procent van de rechthebbenden. En dat scheelt hooguit duizend gulden de man.'" Het CJO ging toen nog uit van veertigduizend rechthebbenden. Van wie tien procent halfjoden en gemengd gehuwden. Maar dat was een grove mistaxatie, zo toont het Nidi-rapport aan. Door het grote aantal halfjoden en gemengd gehuwden wordt de portie van de oorlogsslachtoffers om wie het allemaal begonnen was, gehalveerd. Neter-Polak wantrouwde de sussende woorden van het CJO van het begin af aan: 'Wij dachten altijd al dat die groepen groter zouden zijn. Maar dit slaat alles.' Ze wijst er fijntjes op dat slechts negenenzestig halfjoden en gemengd gehuwden, zo werd bekend bij het kort geding tegen de staat, een WUV-uitkering genieten. Dat is een uitkering die de overheid regulier betaalt aan erkende vervolgingslachtoffers uit de Tweede Wereldoorlog. 'Dat maakt volgens mij voldoende duidelijk hoe weinig leden van die groep daadwerkelijk vervolgd zijn.' Ze heeft haar hoop gesteld op de Eerste Kamer, wel vaker de laatste reddingsboei voor hardnekkige opposanten.

Het CJO lijkt in de blessuretijd enigszins op zijn schreden terug te willen komen. Al zal er aan de normen zelf niet worden getornd. Volgens Platform Israël-voorzitter Roet, die aan het telefonische crisisberaad op maandagochtend deelnam,

was het altijd al de bedoeling om de uitkeringen niet zonder meer te verstrekken. Maror zou aanvragers kunnen verplichten aannemelijk te maken dat ze daadwerkelijk vervolgd of beroofd zijn. Zo staat het ook in het Eindrapport van de werkgroep Verdeling Joodse Tegoeden, van 26 juni: 'De rechthebbenden dienen (...) vanuit Nederland te zijn vervolgd dan wel te zijn beroofd.' Voljoden, denkt Roet, kunnen dat probleemloos aantonen. 'De meesten genieten een Wuv-uitkering en dat is waarborg genoeg. Maar halfjoden en gemengd gehuwden zullen daar aanmerkelijk meer moeite mee hebben het hun aangedane leed hard te maken. Hoe ze dat zullen moeten doen, is nog niet bekend.' Roet: 'Welke bewijzen er worden gevraagd is nog niet besloten. Maar we gaan zeker controleren.' Maar het is nog maar de vraag of dat kan. De uitkeringsreglementen, waar de Kamer donderdag 28 september mee instemde, luiden wezenlijk anders dan die van de Werkgroep Verdeling Joodse Tegoeden. In het kamerstuk staat dat je alleen maar hoeft aan te tonen een voljoodse vader of moeder te hebben. Meer niet. Frans Weekers, Tweede-Kamerlid voor de VVD, heeft het reglement er nog eens secuur op nagelezen. 'Ik kan niet anders concluderen. Iedereen die de oorlog heeft

meegemaakt en minstens één volledig joodse ouder heeft, kan zonder meer aanspraak maken op een portie. Daadwerkelijke vervolging of beroving hoeft niet te worden aangetoond.' Weekers vertelt van het bezoek dat Naftaniel en CJO-woordvoerder Rob Wurms op 13 september aan hem brachten. Zij overtuigden Weekers ervan niet naar Neter-Polak en haar volgelingen te luisteren. Die hadden absoluut geen gelijk met hun wel haast hysterische cri de coeur. Hiërarchie in leed aanbrengen wilden ze en dat was volkomen ongepast.

De notabelen van het CJO stopten veel tijd en energie in het bestrijden van de interne dissidente geluiden. Misschien hadden ze er beter aan gedaan die inspanning te leveren voor het bedenken van een rechtvaardige verdeling. Maar op harde gegevens kon niet worden gewacht. Ook het vraagstuk van de gemengd gehuwde en de halfjoden moest snel worden geregeld. Die discussie had best losgekoppeld kunnen worden van de uitbetaling aan de nu nog levende hoogbejaarde oorlogsslachtoffers, voor wie de tijd dringt. En dat is jammer. De nuchtere getallen van het Nidi geven Flory Neter-Polak en de haren gelijk. Meer zelfs dan ze hadden kunnen denken.

Bericht van de penningmeester

In januari van het volgende jaar zullen wij u weer een zenden met het verzoek de contributie voor het kalenderjaar 2001 aan ons over te maken.

Het is voor ons van het grootste belang deze contributie spoedig te ontvangen. U kunt ons daarmee helpen door de acceptgiro onmiddellijk na ontvangst in te vullen, te ondertekenen en weg te sturen zodat wij geen leden behoeven aan te manen. In de eerste plaats kost ons dat veel tijd, geld en moeite en in de tweede plaats krijgen wij geen boze telefoontjes van mensen die denken wel betaald te hebben maar, na hun eigen onderzoek, tot de ontdekking komen dat er inderdaad nog niet betaald was. Dus, met een spoedige overmaking van de contributie doet u ons en uzelf een groot plezier.

Op onze algemene ledenvergadering van maart j.l. is de contributie voor het kalenderjaar 2001 als volgt vastgesteld: f 60,- per lid en f 30,- per medelid. Medeleden zijn echtgenoten, partners, kinderen, kortom huisgenoten op hetzelfde adres. In het geval man en vrouw lid en medelid zijn kost dat dus f 90,-. Leden wonenden in het buitenland betalen f 10,- extra voor de hogere portokosten. Met nadruk wijzen wij er op dat bovengenoemde bedragen minimumbedragen zijn. Het staat u altijd vrij meer te betalen. Graag zelfs!

Hans Vos, penningmeester

D'Attance

PARFUMERIE DROGISTERIJ

Leidsestraat 74-76 1017 PD Amsterdam
telefoon 020-6275351/6271900

Slavenarbeid !

Velen van u hebben uit Duitsland van de heer van Münchhausen een schrijven ontvangen met invulformulieren. Aangezien er geen duidelijkheid is over het feit wie nu echt de uitbetaling zal gaan uitvoeren en hoe de wijze van uitbetaling zal gaan, kunnen wij nog geen enkel advies geven. Zodra wij duidelijk weten hoe het een en ander te werk zal gaan zullen wij met een persbericht komen.

Verder zullen wij diegenen die via het V.B.V. al formulieren hebben ingevuld schriftelijk op de hoogte worden gesteld.

Algemene ledenvergadering

Wij maken onze leden er op attent dat onze jaarlijkse algemene ledenvergadering wordt gehouden op zondag 25 maart 2001 in hotel Casa 400 in Amsterdam. Nadere bijzonderheden volgen. Houdt deze datum dus vrij!!

Evaluatie speerpunten 16 jaar VBV

Vervolg pagina 4

Veranderingen

Dit alles is natuurlijk niet alleen het werk van het VBV maar wel mede dankzij het VBV tot stand gekomen. Alle veranderingen die per 1 januari 2001 van kracht worden, zijn door de Minister van VWS, mevrouw Borst - gedeeltelijk - overgenomen. Dit naar aanleiding van het z.g. Rapport van Galen. Helaas echter niet precies zoals door die commissie van Galen was voorgesteld. Toch is het een verbetering. Zelf hebben wij de minister meerdere malen gewezen op grote onvolkomenheden in de wet; ook hebben wij onze mening kenbaar gemaakt bij de Commissie van Galen. Bij de PUR hebben wij dikwijls gepleit voor bepaalde veranderingen. De PUR

is echter gehouden aan de wet, al zou deze in haar beleid iets soepeler kunnen worden toegepast. Jarenlang waren vele veranderingen even zoveel verslechtingen. Het verheugt ons dan ook dat wij nu eens een optimistisch geluid kunnen laten horen. Niet dat alle wensen die wij hebben nu zijn vervuld. Er blijft nog genoeg te wensen over.

- Zo is de WUV nog steeds gesloten voor de naoorlogse generatie,
- wordt de AOW nog immer niet gekort zoals wij dat zouden willen en
- behoort er geen korting te worden toegepast op vermogen uit eigen huis, waarin men woont.

Wij houden de vinger aan de pols en zullen die stappen nemen die wij noodzakelijk achten.

G. Goudeketting

Alleen achter een goede naam staat NVM.
Nu ook op Internet: <http://www.nvm.nl>
TELEFOON (020) 6655606

sinai centrum
zorg met kosjere maat

Sinai Centrum, Laan 1914, nr. 23, Postbus 66, 3800 AB Amersfoort, 033 - 46 40 640
Assumburg 2, Van Nijenrodeweg, Postbus 75641, 1070 AP Amsterdam, 020 - 30 13 730

Maak de VBV-vuist groter! Maak uw kennissen (nu) lid! Bel of fax naar onderstaande nummer

Nieuws

VBV INFO/Nieuws nummer 52 | november 2000

Verbond Belangenbehartiging Vervolgingslachtoffers

Bestuursleden VBV

F. Neter ..... voorzitter
H.M. Vos ..... penningmeester
G. Goudeketting ..... administrateur
A.L. de Leeuw.....

Telefoon: 020-673 32 33
Bank ABN-AMRO
Postbank

Fax: 020 - 6 733 233
nr. 54.80.17.867
nr. 5063 253

Alle correspondentie
richten aan:

Secretariaat VBV
Postbus 87594
1080 JN Amsterdam

Opgave lidmaatschap
en betalingen richten aan:

Penningmeester VBV
Postbus 51316
1007 EH Amsterdam

Copyright © 2000 Verbond Belangenbehartiging Vervolgingslachtoffers.

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder vooraf schriftelijke toestemming van het VBV.

Vormgeving Concepts & Content Amsterdam, telefoon 020-6163011